

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

3 יוני 2025
73298-12-24

החלטה בבקשה להגיש תביעת מזונות עצמאית עבור ארבעה קטינים

דיאנה פסו-ואגו

השופטת

ס.ר.
ע"י עו"ד אביטל מרסל

תובעת

- נגד -

א.ר. (אסיר)
ע"י עו"ד סופיה שטרן

נתבע

החלטה

1. עסקינן בתובענה שהוגשה, ביום 29.12.24, ע"י התובעת לפסיקת מזונות ארבעת הקטינים, הם ילדי הצדדים וזאת לאחר שניתן פסק דין המאשר הסכמות הצדדים, ביום 27.03.24, בבית הדין הרבני.
2. הנתבע עתר לדחיית התובענה על הסף נוכח פסק דינו של בית הדין הרבני, המהווה מעשה בי-דין ובהעדר שינוי נסיבות.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

3. בדיון שהתקיים ביום 14.5.2025 נדרש ב"כ התובעת להבהיר מה הוא שינוי הנסיבות הנטען, נוכח קיומו של הסכם גירושין שקיבל תוקף של פסק דין, ובמענה השיב כי אין מדובר בתביעה להגדלת מזונות, אלא בתובענה "עצמאית" של הקטינים לפסיקת מזונות, תוך בחינת שלל הפרמטרים כפי הדין וההלכה.

4. הצדדים הסכימו להגיש סיכומים בסוגיה זו להכרעת ביהמ"ש. **טענות הצדדים:**

5. בסיכומי התובעת טען בא כוחה כי הלכה היא שהסכמים בין הורים אינם חוסמים את דרכו של קטין לתבוע מזונותיו, ממי שחב בהם וכי הוראת סעיף 12 (א) לחוק לתיקון דיני משפחה קובעת כי הסכם שכזה, אינו קושר את הקטין, כל עוד לא אושר ע"י ביהמ"ש. לגופו של ענין, נטען, כי מהחלטת בית הדין הרבני, מיום 27.3.2024, ניתן ללמוד שצרכי הקטינים לא נבחנו, כך גם לא נבחנו הכנסות הצדדים והדין החל בדבר חלקו של כל צד לשאת במזונות בהתאם לזמני השעות של הצדדים עם הקטינים. בנוסף נטען כי בעבור שניים מארבעת הקטינים, לא נפסקו מזונות, לרבות רכיב המחציות ונקבע כי בגמלת הנכות לה הם זכאיים, תשמש מזונות בעבורם. לטענתו, קביעה זו מנוגדת להלכה, לפיה קצבה נועדה לכסות הוצאות של קטין ולא לשאת בצרכיו השוטפים אלא המיוחדים.

6. הנתבע בתגובתו מפנה להסכם הגירושין, שם נקבעו זמני שהות מצומצמים (3 שעות בשבוע) ובהתאם לכך נקבעו מזונותיהם, כאשר בעבור הקטינים נ. וי. נפסוק מזונות בגובה הקצבאות שמתקבלות בעבורם ע"י תשלומם באופן מלא לידי התובעת, והכל בהתאם להסכמותיהם. בנוסף, ביחס לקטינים א. ול., נקבע שהאם תהיה רשאית לתבוע דמי מזונות, רק לאחר שתצא את בית המגורים שבבעלות הנתבע. ב"כ הנתבע מפנה לדין החל בעניינם של קטינים עד גיל 6 ומעל גיל 6 ומוסיפה כי בעניינם של הקטינים נ. וי., יש השתק עילה נוכח פסק דינו של בית הדין הרבני ובעניינם של הקטינים י. ונ., הגם שהתובעת טרם עזבה את ביתו של הנתבע, ניתנת הסכמה לדון בעניינם, כפוף לפינוי הנכס. באשר לאופי התובענה, טענה ב"כ הנתבע כי על מנת להגדיר התובענה כי תביעה עצמאית, יש לעמוד במבחן דו שלבי. שלב הראשון יש לבחון האם הערכאה המשפטית, בענייננו בית הדין הרבני, קיימה דיון ענייני במזונות הקטינים, בהתחשב בכלל הנסיבות ובשלב השני, האם הקטינים קופחו בסכום המזונות שנפסק. ב"כ הנתבע מפנה לפרוטוקול הדיון, בבית הדין הרבני, מיום 27.3.2024, המעיד כי תנאי ההסכם הוכתבו ולכן ניתן להניח כי זה נעשה בסיוע ולא על דעת בית הדין. כן לא הוכח קיפוח הקטינים נ. וי., שכן לא צורפו ראיות המעידות על הוצאות חריגות בעבורם

למעט הוצאה של 1,500 ₪ עבור קופ"ח, עבור שבע נפשות המתגוררות יחדיו. הכרעה

7. בפסק דינו של בית משפט העליון בעמ' 3984/15; ‏ ‏ פלונית נ' פלוני מיום 13.09.16 סוכמה ההלכה בעניינינו כדלקמן: "לפני שנבוא לבחון האם בנידון דידן עומדת למבקשת הזכות לתביעת מזונות עצמאית, נחזור בקצרה לראשונות ונזכיר את יסודותיה של הלכת התביעה העצמאית. הכלל הבסיסי ביחסים בין הורים לילדיהם הקטינים הוא שההורים, כאפוטרופסיו הטבעיים של הקטין, מוסמכים לייצג את ענייניו (סעיף 14 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962). בבסיס קביעה זו עומדת ההנחה, כי ההורה פועל מדרך הטבע לטובת ילדו, והנפקות המשפטית היא שהורים יכולים לייצג את ילדיהם, להגיש תביעות ולחתום על הסכמים בשמם, ואין הילד יכול לתבוע מחדש או לחזור בו מהסכמים אלה(עניין פלוני, בפס' 10 לפסק דינו של השופט עמית). המשפט גם מבקש למנוע הערמה של "סלאמי", של שימוש לרעה בהליכי משפט על-ידי שמשנכנסה לכיס תוצאת תביעה א', תבוא בעקבותיה תביעה ב'. לכלל זה נקבעו מספר חריגים בחקיקה שאחד מהם הוא – בנסיבות המתאימות – מזונות הקטין. המחוקק עמד על כך שבענייני מזונות הקטין עלולים שיקולי טובת הקטין להיטמע בהתדיינות בשיקולי טובת ההורה, ולכן חייב את אישורו של בית המשפט לכל הסכם בעניין מזונות הקטין (סעיף 12(א) לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), התשי"ט-1959). בהמשך לכך, במספר רב של פסקי דין הכיר בית משפט זה בכך, שבמגבלות מסוימות קיימת זכות תביעה עצמאית לילד גם אם קיבל ההסכם בין ההורים תוקף של פסק דין (ראו לדוגמהע"א 404/70 עברון נ' עברון פ"ד כה(1) 373, 378 (1971) (להלןעניין עברון);ע"א 109/75 אברהם נ' אברהם פ"ד כ"ט(2) 690 (1975) (להלןעניין אברהם);ד"נ 4/82 קוט נ' קוט פ"ד ל"ח(3) 197 (1984);ע"א 328/84; ‏ ‏ צארום; ‏ ‏ צארום פ"ד ל"ח(4) 136 (1984); פנחס שיפמן דיני המשפחה בישראל 265-272 (1989)). במקרה בו לא הוכרה זכות תביעה כזו, יכול הקטין להגיש תביעה לשינוי גובה מזונות. ההבדלים בין שתי התביעות הוא בכך שבתביעה לשינוי גובה מזונות על התובע להוכיח שינוי נסיבות מהותי, והבחינה נעשית רק ביחס לשינוי זה (ועל כך בהמשך), ובתביעה עצמאית אין התובע צריך להוכיח שינוי מהותי, והמזונות נבחנים מחדש ומעיקרא ("דה-נובו"). הבדל נוסף הוא בשאלת הסמכות הנמשכת – אם מדובר בתביעה לשינוי גובה מזונות, נתונה הסמכות לדון לערכאה שנתנה את פסק הדין שמבקשים לשנות, ככל ש"דנה ופסקה" (ראו פסקה כ' להלן), ואם מדובר בתביעה עצמאית ניתן להגיש את התביעה גם לערכאות אחרות בהתאם

לדין....השופט עמית הציג מבחן דו-שלבי בקביעה האם עומדת לקטין זכות לתביעה עצמאית למזונות נוסף על הסכם קודם אליו הגיעו ההורים ואושר על ידי בית המשפט. בשלב הראשון יש לבדוק, האם התנהל דיון בעניינו של הקטין –כאשר באין ראייה לסתור, נקודת המוצא היא שעניינם של הקטינים נבחן כאשר אושר ההסכם – ואם התנהל דיון כזה, אין לקטין זכות תביעה עצמאית. ככל שהוכח שדיון כזה לא התנהל, יש לעבור לשלב השני ולבחון האם קופח הקטין במזונותיו, ואם אלה לא קופחו אין להכיר בתביעה כתביעה עצמאית, אלא לכל היותר ובמקרים המתאימים כתביעה להגדלת מזונות. תביעה עצמאית תוכר, לגישה זו, רק במקרה בו לא התנהל דיון בעניין הקטין ובנוסף נמצא כי קופח במזונותיו. עם זאת נקבע, כי במקרה של קיפוח מהותי הזועק על פניו לגבי מזונות הקטין, גם כאשר התנהל דיון במזונותיו, יש להכיר בתביעה כתביעה עצמאית ולבחון את מזונות הקטין מחדש...". אם כן חובה על בית המשפט לבחון האם טובת הקטינים הובטחה בהסכם, קרי האם נידונו עניינם של הקטינים, לגופם של דברים וככל ולא כך היה, האם המזונות שנקבעו קיפחו את הקטינים.

8. התובענה שבפני הוגשה לפסיקת מדור ומזונות, בה פרטה התובעת צרכיהם הנטענים של הקטינים ויכולות הצדדים.לתביעתה צרפה התובעת מסמכים שונים לבסס תביעתה, בין היתר אישורים רפואיים בעניינם של נ. ו.. אולם לא הוגשו מסמכים המעידים על ההוצאות הנטענות בעניינם של הקטינים כולם, ובפרט בעניינם של הקטינים, בגינם מתקבלים קצבאות נכות ולו על מנת לבסס הטענה כי אין ד"י בהן כדי למלא אחר צרכיהם, נוכח הוצאות חריגות בעניינם.בנוסף לא הוצגו ראיות בדבר ההוצאות השוטפות הנטענות של הקטינים, לרבות בעבור מדור.

9. מנגד הציג הנתבע מסמכים המעידים כי הקצבאות מסתכמות בסך של 2,820 ₪ לכל קטין, קרי סך 5,640 ₪.כן נטען והדבר לא הוכחש, כי התובעת מתגוררת יחד עם שש נפשות בדירה, בגינה אינה משלמת דמי שכירות, כלל.

10. הסכם הגירושין קבע, בעניינם של הקטינים, כדלקמן:"ח. הקטינים י. ונ. זכאים לקצבאות נכות מהמל"ל קצבאות אלו יועברו לידי האם ובכך יצא האב בחובתו לתשלום מזונות הקטינים"ט. הוסכם כי כל עוד האישה מתגוררת ביחד עם הקטינים בדירה השייכת לאימו של הבעת לא יהיה חיוב במזונות הקטינים א.ול.. הבעל ישא במחצית הוצאות חילות והוצאות בריאות שאינם כלולים בסל הבריאות.י. עוד הוסכם כי במידה והאישה תעזוב את דירת אימו של הבעל תקום לה הזכות להגיש תביעה למזונות הקטינים א. ול." עיון בפרוטוקול הדיון ובהסכם, מעיד כי עסקינן בהליך

שנפתח ל"גירושין" ולא נטען וכן לא צויין בכותרת ההליך בבית הדין, כי עסקינן גם בתביעת למזונות, עצמאית או כרוכה. דהיינו בפני בית הדין לא הונחה תביעת מזונות הקטינים, בצרוף כלל ההמסמכים הנדרשים לברור צרכיהם. בהסכם ובדיון המקדמי לו, לא צויינו סכומי הקצבאות. בעבור הקטינים א. ול. נקבע כי לא יפסקו מזונות, כאשר קביעה זו נקשרה בסוגייה רכושית, עת עסקינן בנכס השייך לאחר, שאינו חלק מההסכמות ואינו מחוייב וכפוף להן.

11. נוכח כלל האמור עולה כי ביה"ד, אשר נתן תוקף להסכמות הצדדים, על פניו לא נתן דעתו לצרכי הקטינים, תוך ניהול דיון בסוגיה זו. בחינת המכלול מעיד כי לא ניתן לדעת, בשלב זה, האם עניינם של הקטינים נ. וי. קופחו, בהעדר כל מידע וראיות בעניינם, כאשר מנגד ניתן להניח כי צרכיהם של א. ול., לכאורה קופחו, עת לא נפסקו כלל מזונות בעניינם ואלו נקשרו בהתחייבות רכושית של אחר, ללא מעורבותו בהליך, בעוד ל. קטין מתחת לגיל 6. סוגיה זו יש לברר.

12. סוף דבר מצאתי לקבוע כי יש לאפשר ברור התובענה כתובענה עצמאית של הקטינים לפסיקת מזונותיהם.

13. בנוסף אני מורה לתובעת להגיש כתב תביעה מתוקן, באופן שכלל המסמכים הנדרשים לביסוס תביעתה וטענותיה, יצורפו, לרבות ההוצאות הנטענות בעניינם של הצדדים וההכנסות של התובעת מכל סוג. כתב התביעה המתוקן יוגש בתוך 15 ימים.

14. נוכח התוצאה אליה הגעתי, אין צו להוצאות. **מתירה פרסום ההחלטה ללא פרטים מזהים.** ניתנה היום, ז' סיוון תשפ"ה, 03 יוני 2025, בהעדר

הצדדים. דיאנה פסו-ואגו, שופטת